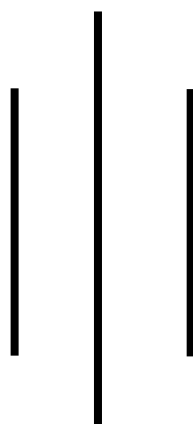

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको प्रतिवेदन

२०७९

माथागढी गाँउपालिका पाल्पा
लुम्बिनी प्रदेश

विषय सूची

परिचय खण्ड	१
१. पृष्ठभूमी	१
२. अध्ययनको महत्व	२
३. लैससास परिक्षणको उद्देश्यहरू	२
४. लैससास परिक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरू	३
५. लैससास परिक्षणको विधि र तरिका	४
६. लैससास परिक्षणका सहभागीहरू	७
तथ्यांक प्रस्तुतिकरण खण्ड	८
७. तथ्यांक प्रस्तुतिकरण र व्याख्या (विभिन्न तालिकाहरूमा)	८
विश्लेषण खण्ड	९
८. लैससास परिक्षण विश्लेषण औजारहरू	९
९. तथ्यांकको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण	१०
मुख्य उपलब्धि (Major Findings)	१०
१०. लैससास परिक्षण विधिबाट देखिएका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था	१०
१०.१ परिक्षण पश्चात प्रमुख सूचकहरूले प्राप्त गरेका अंकहरूको लेखाजोखा	१०
१०.२ लैससास परिक्षण नतिजाको माकुरे जालो	१२
११. गाउँपालिका/नगरपालिकामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सबल पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	१४
१२. लैससास विकास कार्ययोजना	२०
निष्कर्ष	२५
सूझाव	२५
अनुसूची १: लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र उपसूचकले प्राप्त गरेका अङ्क ..	२७
अनुसूची २: कार्यशालाको फोटोहरू	६८

परिचय खण्ड

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान २०७२ को मर्म अनुरूप समानता र समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको योजना तथा कार्यक्रमहरूमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ। साथै समानुपातिक समावेशीताका आधारमा लैंगिक विभेद अन्त्य गरी समता मूलक समाजको निर्माण गर्ने व्यवस्था गरिएको छ। महिलाको हक सम्बन्धी धाराले समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारीक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ। यसका साथै महिला विरुद्ध हुने हिंसाजन्य कार्यहरूलाई कानून बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ। समानताको हकले नागरिकहरू, सामाजिक र सांस्कृतिक रूपले पछाडि परेका समुदाय समेतको संरक्षण, सशक्तिकरण वा विकासको लागि संविधानमा विशेष प्रावधानहरूको थप व्याख्या गरेको छ। सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक सरकारहरूमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागीताको अधिकार स्थापना गरेको छ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ। त्यसैगरी वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा तथ्यांक अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्यांक संकलन गर्ने, विकास कार्य अन्तर्गत बालविवाह, बहु-विवाह, लैंगिक हिंसा अन्त्य गर्ने आदिको व्यवस्था गरिएको छ।

स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन अन्तर्गत योजना तर्जुमा महिला तथा पिछ्छडिएको वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना छनौटमा जोड दिनुले लै.स.सा.स प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था गरिएको बुझिन्छ। स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले गरेको व्यवस्था अनुसार स्थानीय सरकारहरूले वर्षमा एक पटक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको प्रथम चौमासिक भित्र लै. स. सा. स परीक्षण गरी सक्नुपर्छ। लै. स. सा. स. परीक्षण कार्यको सहयोग तथा समन्वयका लागि स्थानीय सरकारले एक कार्यदल गठन समेत गर्नुपर्दछ।

लैससास परिक्षणको आधारभूत मापदण्डका रूपमा पाँचवटा मुख्य शिर्षक (नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह, सुसाशन तथा उत्तरदायित्व) र पाँच वटा प्रमुख शिर्षकहरू भित्र २२ वटा उपशिर्षकहरू राखिएका छन्। तिनै उपशिर्षकहरूलाई प्रष्ट बनाउनका लागि प्रत्येक उपशिर्षकमा प्रश्नहरू राखिएका छन्। तिनै प्रश्नहरूको आधारमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूसँग छलफल एवं अन्तरक्रिया सम्पन्न गरि छलफलको आधारमा उक्त बुँदामा राम्रो देखिएकोमा १, मध्यय देखिएकोमा ०.५ र सुधार गर्नु पर्ने देखिएकोमा वा सो विषय हुँदै नभएमा ० अंकहरू प्रदान गरियो र प्राप्त नतिजालाई माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्रको

माध्यमबाट देखाइएको छ । लैससास परीक्षणको सैद्धान्तिक पक्षको अनुसरण, लैससास परीक्षण कार्यविधिको महत्वपूर्ण पाटो भएकाले यसको सफल कार्यान्वयनबाट आफ्नो लैससास क्षेत्रको विकासको उत्तरदायित्व पुरा गर्न स्थानीय सरकारलाई ठुलो टेवा पुग्ने देखिन्छ । यसैको आधारमा भविष्यको रणनीति तथा योजना तयार गर्ने कार्यका लागि यसबाट प्राप्त निष्कर्षहरूले सघाउँछन् । स्थानीय तह लैससास परीक्षण कार्यविधि, २०७८ को अधिनमा रही माथागढी गाउँपालिकाको आ.व.०७८/०७९ को लैससास परीक्षण गरि प्रतिवेदन तयार गरिएको हो ।

२. अध्ययनको महत्व

स्थानीय तहबाट प्रवाहित गरिने सबै कार्यलाई बढी प्रभावकारी बनाउन, लैङ्गिक स्थितिको पहिचान र योजनाबद्ध तवरबाट लैङ्गिक उत्तरदायी विकास प्रकृयालाई संस्थागत गर्न लैङ्गिक परीक्षणको आवश्यकता छ । स्थानीय तहले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि २०७८ ले स्थानीय तहको लैससास क्षेत्रलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिएको छ । गाउँपालिकाले वस्ती स्तरबाट योजनाहरूको छनौट देखि प्राथमिकिकरणका हरेक चरणहरूमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अन्तरगत कार्यान्वयन गरिनु पर्ने क्रियाकलापहरूमा थप प्रभावकारिता ल्याउनको लागि पनि लैससास परीक्षणको आवश्यकता रहेको छ । नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछूतको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्प गरेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धी व्यवस्था प्रस्तावनमा नै उल्लेख गरिएको छ । तत् सन्दर्भमा यस गाउँपालिकाले तर्जुमा गर्ने निति, कार्यक्रम तथा बजेट, वार्षिक योजना तर्जुमा प्रकृया, आयोजना व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन, र अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने क्रममा संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले अवलम्बन गरेको राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक निति बमोजिम तय भएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन के कस्तो अवस्थामा रहेको छ, के कस्ता पक्षहरू राम्रा छन्, के कस्ता पक्षहरू सुधार गर्नु पर्ने हुनसक्छ र कस्ता खालको कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्दा लैससास सम्बन्धि सवालहरू सम्बोधन गर्न सकिन्छ भनेर योजनाबद्ध कार्ययोजना बनाएर अघि बढ्नको लागी यस माथागढी गाउँपालिकाले लैससासको हालको अवस्था मुल्याङ्कन तथा पहिचान गर्न स्व-लेखाजोखा गर्न आवश्यक ठहर गरेको छ । यसका साथै पालिकामा रहेको सामाजिक विकास शाखा वा गठन गरिने समिति पनि लैससासलाई कार्यान्वयन गर्ने वा लैङ्गिक र समावेशी मैत्री योजना निर्माण गर्न यो परीक्षण कार्यबाट पालिकाका सामाजिक विकास शाखा लाई महत्वपूर्ण टेवा पुग्ने अपेक्षा राखिएको छ ।

३. लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरू

- नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको लैङ्गिक समानता सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण निर्देशिका २०७८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय तहले अङ्गीकार गरेको नीतिगत व्यवस्था र यसको कार्यान्वयनको अवस्थाको स्व-लेखाजोखा गर्न ।
- पालिकाभित्र “लैससास” कार्यान्वयनको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गर्न ।

- पालिकाको वार्षिक निति तथा कार्यक्रममा “लैससास”का सवालहरुलाई समेट्न
- पालिकाको “लैससास” सम्बन्धि राम्रा पक्षहरुलाई अभि प्रभावकारी तवरले बढवा दिन
- पालिकाले “लैससास” सम्बन्धि सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरुलाई विशेष कार्ययोजना बनाएर सम्बोधन गर्न ।
- पालिकाको ऐन, नियम, नियावली, निति तथा कार्यक्रमहरुलाई “लैससास” मैत्री बनाउन
- लैससास परीक्षणको नतिजाको आधारमा समस्या तथा चुनौतिहरुको पहिचान गरी समयमै समाधान गर्ने तथा भावी योजना तथा कार्यक्रमका लागि नीतिगत पृष्ठपोषण दिई लैससास दिगो विकासका लागि कार्य योजना बनाएर काम गर्न ।

४. लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्दा गाउँपालिकामा उपलब्ध विभिन्न दस्तावेजहरुको अध्ययन गरिएको थियो । गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, वार्षिक योजना तथा विभिन्न क्षेत्रगत कार्यक्रमहरुले लैससास क्षेत्रलाई कतिसम्म सम्बोधन गरेको छ भनेर अध्ययन गरिएको थियो । यसै गरि लैङ्गिक समताको सिद्धान्त, समविकासको सिद्धान्त, समावेशीकरणको सिद्धान्त तथा लैङ्गिक उत्तरदायित्वको सिद्धान्तलाई गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमबाट आत्मसात गरिएको वा गरिनु पर्ने विषयहरुको अध्ययनको क्रममा खोजी भएको थियो । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि २०७८ ले तोकेका क्षेत्रहरुमा नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व मूल विषय क्षेत्र र यी क्षेत्र भित्र पर्ने पर्ने उपक्षेत्रहरु नीति कानूनमा समावेशिता, योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणाली समावेशी, समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणालीमा समावेशीकरण, वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता, तथ्यांक सक्तलन तथा व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, अनौपचारिक मूल्य, मान्यता, र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना, कानुनी साक्षरता, विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता, पूर्वाधार विकास, प्रजनन स्वास्थ्य, शिक्षा कार्यक्रम, खानेपानी तथा सरसफाई, स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन, सुशासन, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता, सूचना तथा संचार, अनुगमन तथा मूल्यांकन र समन्वय तथा सम्बन्ध विस्तार जस्ता उपक्षेत्रहरु यस लैससास परीक्षणका अध्ययन क्षेत्रहरु रहेका छन् । यसलाई तालिकामा यस अनुसार देखाइएको छ :

मूल विषय (सुचक)	सहायक विषय (उपसुचकहरु)
नीति, कानून, योजना	निती र कार्यमा समावेशिता सहभागिता
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
	कार्यप्रणाली समावेश
	समिति उपसमिति र कार्यदलमा

मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	वित्त व्यवस्था प्रणालीमा समावेशिता
	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन
	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
	अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना
	कानुनी साक्षरता
सेवा प्रवाह	विपत व्यवस्थापनमा समावेशिता
	पूर्वाधार विकास
	प्रजनन स्वास्थ्य
	शिक्षा कार्यक्रम
	खानेपानी तथा सरसफाई
सुशासन र उत्तरदायित्व	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन
	सुशासन
	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
	सूचना तथा संचार
	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार

५. लैससास परिक्षणको विधि र तरिका

लैंगिक परिक्षणका लागि यस माथागढी गाउँपालिकासँग प्रारम्भिक समन्वय पश्चात पालिकामा आइ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख भए अनुसार ३ वटा चरणहरू पार गरि कार्य सम्पन्न गरिएको छ । ती चरणहरूमा :

(क) तयारी चरण

यस तयारी चरणमा सर्वप्रथम प्रमुख सहजकर्ता बाट पालिकामा आई प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र सूचना अधिकारी सँग अन्तरक्रिया गरि लैंगिक परिक्षणका लागि आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरू संकलन गर्ने कार्य गरिएको थियो भने सो क्रममा निर्देशिकामा उल्लेख भए अनुसार गाउँपालिका उपाध्यक्षको नेतृत्वमा ३ सदस्यीय कार्यदल गठन गरि लैंगिक परिक्षणका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण तयारीका कामहरू सम्पन्न गरिएको थियो ।

लैससास कार्यान्वयन समिति

क्र.स	नाम	पद	समावेशीकरणको क्षेत्र
१	यम बहादुर चिदी	संयोजक (गा.पा. अध्यक्ष)	जनजाति
२	बिष्णुमाया लुङ्चे	सदस्य (गा. पा. उपाध्यक्ष)	जनजाति
३	दिनेश ज्ञवाली	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	ब्राम्हण
४	राज कुमार पन्थी	सामाजिक विकास समिति संयोजक	क्षेत्री

५	तेज बहादुर घर्ती	कार्यपालिका सदस्य	जनजाती
६	भिम कुमारी परियार	„	दलित
७	रिकुमी सुनारी	„	जनजाति
८	बिष्णु जि.सी.	सामाजिक संस्था प्रतिनिधि	क्षेत्री
९	बिर विक्रम सुनार	„	दलित
१०	बिर बहादुर राना	„	जनजाती
११	पुनम चिदी	लैससास शाखा प्रमुख	जनजाती

लैससास कार्यदल समिति गठन

क्र.सं.	नाम	पद	समावेशिताको क्षेत्र
१	बिष्णुमाया लुङ्चे	संयोजक (गा.पा.उपप्रमुख)	जनजाती
२	पुनम चिदी	सदस्य	जनजाति
३	तुल्सा न्यौपाने	„	ब्राहमण

यसका साथै गाउँपालिकाको आ.ब.२०७८/०७९ को वार्षिक योजना, क्षेत्रगत योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक/वार्षिक समिक्षा, विकास बुलेटिन आदि दस्तावेजहरु संकलन गरिएका थिए । यी दस्तावेजहरु अध्ययन गरि कार्यान्वयन चरणमा छलफल गर्ने र सहभागीहरुलाई संकेतहरुमा अंक प्रदान गर्न सहज हुने गरि प्रशिक्षण गर्न तयारी गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त कार्यशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु व्यवस्थापन गर्ने, संकेतहरु प्रिन्ट आउट गर्ने कार्य पनि गरिएको थियो ।

(ख) कार्यान्वयन चरण

प्रारम्भिक सूचना संकलन

गाउँपालिकामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका लागि भए गरेका कार्य प्रगतिहरुका विषयमा जानकारी लिनका लागि प्रमुख सहजकर्ताले अध्यक्ष,उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र सूचना अधिकारीसँग प्रत्यक्ष छलफल गरि सूचनाहरु संकलन गरिएको थिए ।

लक्षित वर्गसँग छलफल

गाउँपालिकाले विकास मूलक गतिविधिहरु सञ्चालन गर्ने क्रममा महिला, बालबालिका र अन्य लक्षित वर्गलाई के कसरी समेटेर लिएको छ भन्ने विषयमा जानकारी लिनका लागि प्रमुख सहजकर्ताले स्थानीय तहका दलित महिला सदस्य, महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्र हेर्ने स्रोत व्यक्तिसँग छलफल

सञ्चालन गरिएको थिए । उनिहरूसँग लक्षित वर्गलाई विकासको मूलधारमा ल्याउनका लागि भइरहेका पहलहरूका विषयमा छलफल भएको थियो ।

कार्यशाला सञ्चालन

गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू र पदाधिकारीहरूसँग अन्तरक्रियात्मक छलफल गर्ने र सो को आधारमा सहभागीहरूले लैंगिक परिक्षण गर्ने उद्देश्यले प्रमुख सहजकर्ताको नेतृत्वमा कार्यशाला सञ्चालन गरिएको थियो । यसका लागि सबै सहभागीहरूलाई आवश्यक प्रशिक्षण दिएर उनिहरूलाई लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण निर्देशिका २०७८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण किन र कसरी भन्ने विषयमा अनुशिक्षण गरिएको थियो ।

SWOT Analysis

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भएका अभ्यासहरूमा सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्ष, अवसर र चुनौतीहरूका विषयमा समूह छलफल गरिएको थियो ।

समूह विभाजन र प्रश्नावलीहरूमा अंक प्रदान

लैससास कार्यविधि २०७६ अनुरूपका मूल विषय वस्तु अनुसार ५ वटा समूहमा विभाजन गरि उनिहरूलाई प्रति समूहमा छुट्याइएका प्रश्नावलीहरूमा सामूहिक छलफल गरि सहमतिमा अंक प्रदान गर्न सहजीकरण गरिएको थियो । यदि उनिहरूले प्रश्नावलीमा भएको निर्देशिका अनुसार १ वा ०.५ अंक प्रदान गरेमा त्यसका लागि सहयोगी प्रमाणहरू के के हुन आवश्यक छ भन्ने विषयमा स्पष्ट रूपमा सहजीकरण गरिएको थियो ।

माकुरी जालो तयार

अंक प्रदान गरे पश्चात उनिहरूले दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो र सो को आधारमा सहभागीहरूलाई लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले गरेका पहलहरूमा आधारित भई सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू जस्ता पक्षको विश्लेषण गरिएको थियो ।

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणमा अनुसार आगामी दिनमा गर्ने कार्ययोजना तयार

माकुरी जालोमा प्राप्त परिणामका आधारमा सवल पक्षहरूलाई अझ राम्रो गर्दै जाने र सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई समेट्ने गरि वार्षिक कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा गर्नु पर्ने काम, जिम्मेवारी, समय र लागत अनुमान गरिएको छ ।

(ग) प्रतिवेदन चरण

सहभागीहरूले प्रश्नावलीहरूमा दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो भने सो माकुरी जालो सहभागीहरूसँग प्रस्तुत गरेर सवल पक्ष र सुधारात्मक पक्षहरूलाई औल्याइ सवल पक्षहरूलाई अझ राम्रोसँग अगाडि बढाउन र सुधारात्मक पक्षहरूलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि काम,

जिम्मेवारी, समय सीमा र अनुमानित लागतको आधारमा कार्ययोजना तयार गर्ने काम सम्पन्न गरियो । सो आधारमा समग्र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको प्रक्रियालाई दस्तावेजीकरण गर्ने उद्देश्यले कार्य सम्पन्न प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गरियो ।

यसका साथै यस गाउँपालिकामा समग्र लैससास प्रक्रियाको कार्यान्वयनका लागि निम्नानुसारको लैससास कार्यान्वयन समिति निर्माण गरिएको थियो ।

६. लैससास परीक्षणका सहभागीहरू

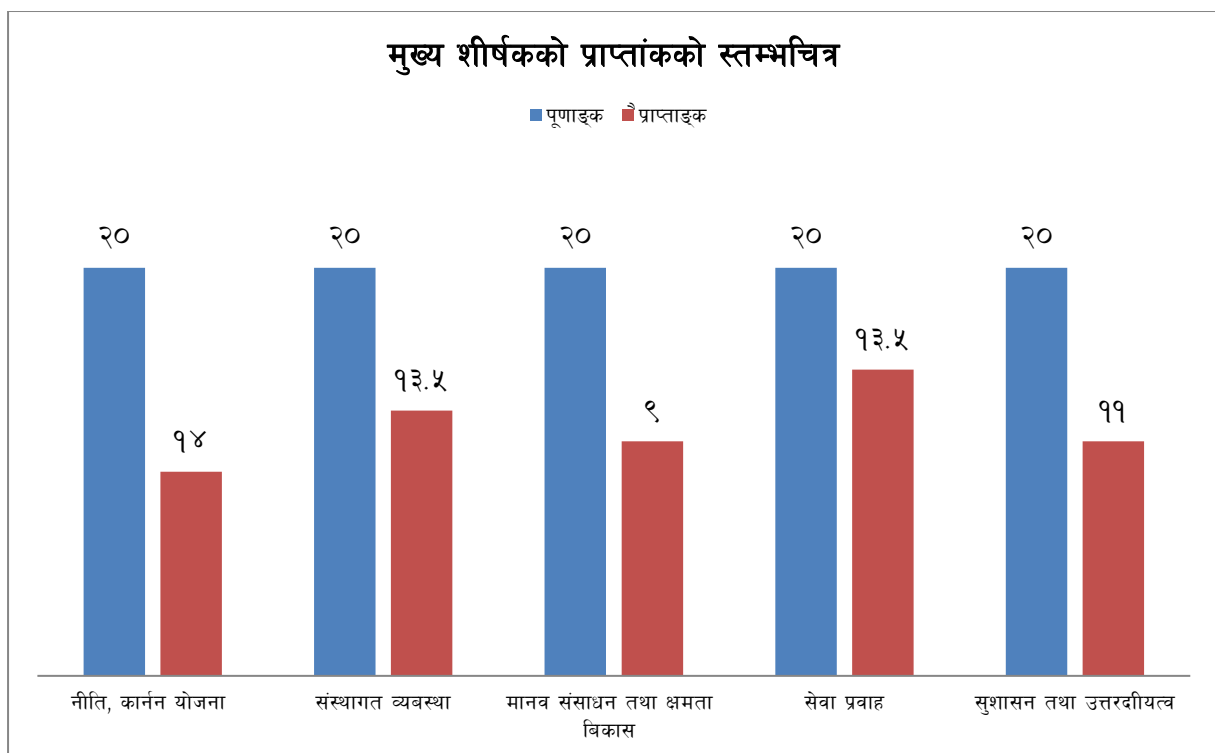
क्र. स.	नाम	पद	लिंग		सामाजिक समावेशीकरण							
			म	पु	अन्य	बा. क्षेत्र.	जनजाति पहाड	दलित पहाड	मधेशी	मुस्लिम	अन्य पछाडि परेका सुदायहरू	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू
१	बिष्णुमाया लुङ्चे	उपाध्यक्ष	१				१					
२	केशव बहादुर	नि.प्र.प्र अ.		१		१						
३	बम बहादुर ठाडा	वडाध्यक्ष वडा नं. २		१			१					
४	तेज बहादुर घर्तीमगर	वडाध्यक्ष वडा नं. ३		१			१					
५	शंकर दर्लामी	वडाध्यक्ष वडा नं. ४		१			१					
६	जंग बहादुर दर्लामी	वडाध्यक्ष वडा नं. ७		१			१					
७	पुर्ण बहादुर सुनार	कार्यपालिका सदस्य		१				१				
८	तुल्सा न्यौपाने	कार्यपालिका सदस्य	१			१						
९	मंगली कुमाल	कार्यपालिका सदस्य	१				१					
१०	रुकुमी सुनारी	कार्यपालिका सदस्य	१				१					
११	भिम कुमारी परियार	कार्यपालिका सदस्य	१					१				
१२	नित्यानन्द खनाल	कर्मचारी अ.छैटौँ		१		१						
१३	जित बहादुर ढेंगा	सहायक पाँचौँ		१			१					
१४	प्रमोद भट्टराई	सहायक पाँचौँ		१		१						
१५	बिष्णु बहादुर चिदी	शिक्षा शाखा सहायक		१			१					
१६	पशुपति पन्थी	MIS सहायक		१		१						

१७	सुजन कुमार बस्याल	का. संयोजक		१		१						
१८	दानीसरा राना	कम्प्युटर अपरेटर	१				१					
१९	कौशिला सुनार	उच्चम विकास सहजकर्ता	१					१				
२०	पुनम चिदी	स.म.वि.नि.	१				१					
२१	ओस्मा ओली		१			१						
२२	विक्रम गरम्जा	पशुशाखा प्रमुख		१			१					
२३	दिल बहादुर थापा	सुचना तथा प्रविधि अ.	१			१						
२४	सन्तोष कार्की	सब इन्जिनियर		१		१						
२५	सञ्जय कुमार	रोजगार संयोजक		१			१					
२६	शेर बहादुर	सहजकर्ता		१			१					
२७	मञ्जु विश्वकर्मा	सहजकर्ता	१				१					

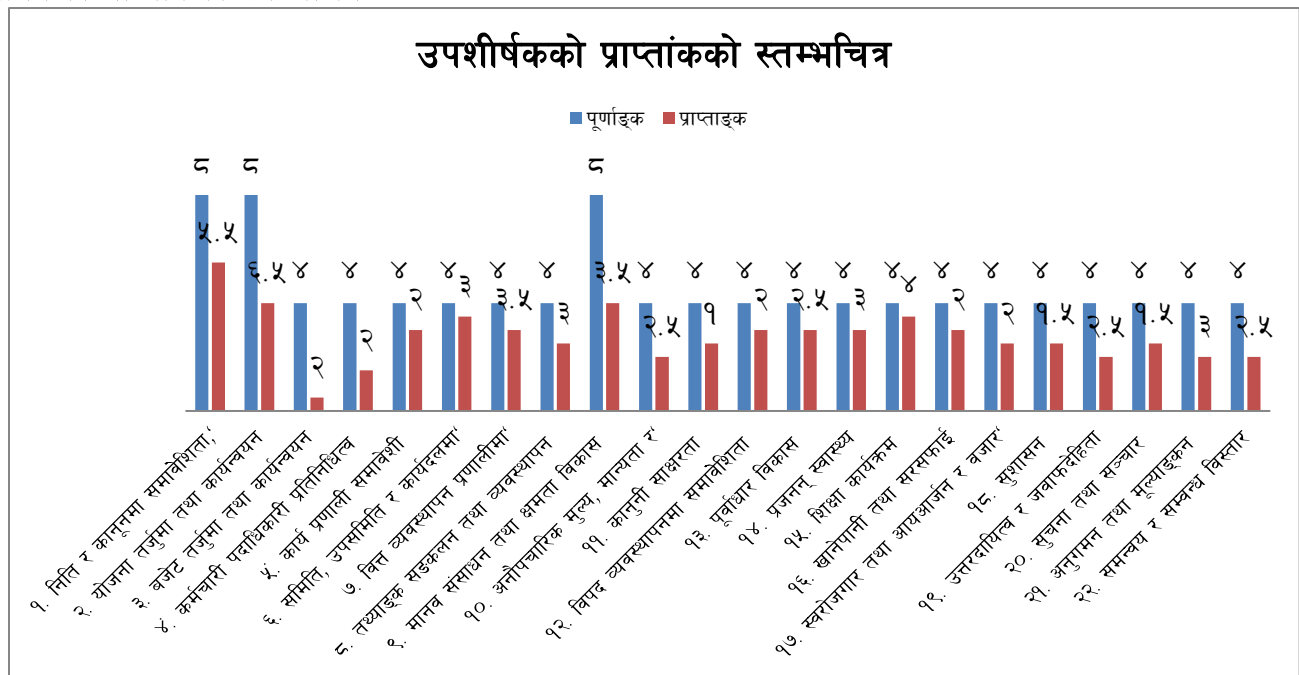
तथ्यांक प्रस्तुतिकरण खण्ड

७. तथ्यांक प्रस्तुतिकरण र ब्याख्या (बिभिन्न तलिकाहरुमा)

स्तम्भ चित्रमा समेत प्रस्तुत गरिएको छ ।

उपशीर्षकको प्राप्तांकको स्तम्भचित्र

विश्लेषण खण्ड

८. लैससास परिक्षण विश्लेषण औजारहरू

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि कार्यविधिमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ वटा मूल विषयवस्तु र ती विषय वस्तुका पनि २२ वटा उपविषय वस्तुका १०० सुचकहरूमा सहभागीहरूले उपलब्ध गराएको अंकका आधारमा प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरिएको थियो । ती सूचकहरूमा अंक प्रदान गर्दा सहभागीहरूले कस्तो अवस्थामा १ अंक दिने, कस्तो अवस्थामा ०.५ अंक दिने र कस्तो अवस्थामा ० अंक दिने भन्ने विषयमा सहभागीहरूलाई स्पष्ट हुने गरि सहजिकरण गरियो । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण पश्चात नतिजा मापन गर्नका लागि माकुरे जालो र स्तम्भ चित्र औजारहरू प्रयोग गरिएको छ । गाउँपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको विद्यमान अवस्था, पालिकाले यस क्षेत्रमा परिवर्तन ल्याउँन गरेका प्रयासहरू र उपलब्धिको विश्लेषण गर्न SWOT Analysis लाई पनि औजारकै रूपमा प्रयोग गरिएको थियो । पालिकाको लै.स.सा.स.परिक्षण पश्चात यस विषयमा पालिकाको स्तर र स्थान कस्तो छ भन्ने कुरा पाच मूल सुचकहरू र २२ उपसुचकहरूमा हाँसिल नतिजा माकुरे जालो र स्तम्भ चित्र सहितको ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ । परिक्षणको उपरोक्त नतिजालाई विश्लेषण गर्दा सुधारका लागि अभि धेरै प्रयासहरू गर्नु पर्ने देखिन्छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई प्रभावकारी र नतिजामुखि बनाउँन विभिन्न पालिकाहरूले लै.स.सा.स.नीति र रणनीति बनाएर कार्यान्वयन गर्ने अभ्यास गरेको पाइन्छ । यस पालिकाले पनि यस क्षेत्रमा

लै.स.सा.स.निति तथा रणनीति बनाइ कार्यान्वयन गर्न सकेमा प्रस्तुत नतिजामा अग्रगामी फेरबदल गर्नमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

९. तथ्यांकको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण

प्रस्तुत तलको तालिकामा प्रत्येक उपशीर्षकहरुका सुचकांक हरुकाले प्राप्त गरेको अंकलाई तालिकामा प्रस्तुत गरीएको छ । जस्तै सुचकांक नम्बर १.१.१ देखि सुचकांक १.१.८ सम्मका सुचकांकहरुको पूर्णाङ्क नम्बर ८ रहेको छ भने ती सुचकांकहरुले यहाँ ५.५ नम्बर प्राप्त गरेका छन् , त्यसैगरी सुचकांक १.२.१ देखि १.२.८ सम्मका सुचकांकहरुले यहाँ ६.५ नम्बर प्राप्त गरेका छन् । तलको तालिकामा राखिएको नतिजाले पनि लैससासमा पालिकाको समग्र चित्रण गर्दछ ।

मुख्य उपलब्धि (Major Findings)

१०. लैससास परिक्षण विधिबाट देखिएका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था

१०.१ परिक्षण पश्चात प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंकहरुको लेखाजोखा

क्र.सं	सूचक र उपसूचकहरु	पूर्णाङ्क	कुल प्राप्ताङ्क
१	१.१.१-१.१.८= ५.५ १.२.१-१.२.८=६.५ १.३.१-१.३.४=२	२०	१४
२	२.१.१-२.१.४=२ २.२.१-२.२.४=२ २.३.१-२.३.४=३ २.४.१-२.४.४=३.५ २.५.१-२.५.४=३	२०	१३.५
३	३.१.१-३.१.८=३.५ ३.२.१-३.२.४=२.५, ३.३.१-३.३.४=१ ३.१.४-३.४.४=२	२०	९
४	४.१.१-४.१.४=२.५ ४.२.१-४.२.४=३, ४.३.१-४.३.४=४ ४.४.१-४.४.४=२ ४.५.१-४.५.४=२	२०	१३.५
५	५.१.१-५.१.४=१.५ ५.२.१-५.२.४=२.५, ५.३.१-५.३.४=१.५	२०	११

	५.४.१-५.४.४=३ ५.५.१-५.५.४=२.५		
	जम्मा	१००	६१

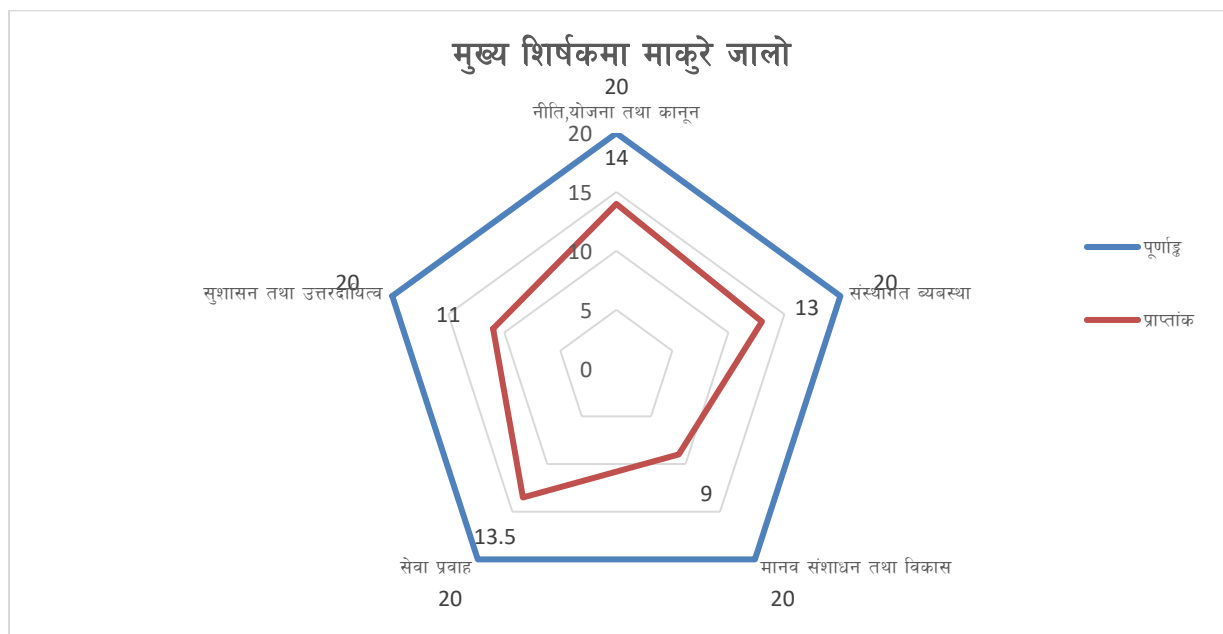
मुख्य शीर्षकहरु	उपशीर्षकहरु	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
नीति, कानुन, योजना	१. नीति र कानूनमा समावेशिता, सहभागिता	८	५.५
	२. योजना तर्जुमा तथा कार्यन्वयन	८	६.५
	३. बजेट तर्जुमा तथा कार्यन्वयन	४	२
	जम्मा	२०	१४
संस्थागत व्यवस्था	४. कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२
	५. कार्य प्रणाली समावेशी	४	२
	६. समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३
	७. वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता	४	३.५
	८. तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	३
	जम्मा	२०	१३.५
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	९. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.५
	१०. अनौपचारिक मुल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	२.५
	११. कानुनी साक्षरता	४	१
	१२. विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	२
	जम्मा	२०	९
सेवा प्रवाह	१३. पूर्वाधार विकास	४	२.५
	१४. प्रजनन् स्वास्थ्य	४	३
	१५. शिक्षा कार्यक्रम	४	४
	१६. खानेपानी तथा सरसफाई	४	२
	१७. स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	२
	जम्मा	२०	१३.५
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	१८. सुशासन	४	१.५
	१९. उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	२.५
	२०. सूचना तथा सञ्चार	४	१.५

	२१. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	३
	२२. समन्वय र सम्वन्ध विस्तार	४	२.५
	जम्मा	२०	११
	कुल जम्मा	१००	६१

१०.२ लैससास परिक्षण नतिजाको माकुरे जालो

यस माथागढी गाउँपालिकामा लैससास परीक्षणका क्रममा यस गाउँपालिकाको लैससास क्षेत्रको वास्तविक चित्र उतार्न सम्पूर्ण सहभागिहरुका बीच गहन छलफल र समिक्षा गरी तथा यस गाउँपालिकाले लैससासका उद्देश्य पुरा गर्न बनाएका नीति, योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्थालाई समेत आवश्यक कागजातको आधारमा मुल्यांकन गरी लैससास परीक्षणका मुख्य सूचकहरुले प्राप्त गरेको प्राप्तांकलाई माकुरे जालोमार्फत् प्रस्तुत गरीएको छ । जसमा पाँचवटा मुख्य शीर्षकहरुमा प्राप्त नतिजालाई माकुरे जालोमा प्रस्तुत गरिएको छ । पाँचवटा मुख्य शीर्षकहरु सबैमा प्रत्येकको बराबरी २० पूर्णाङ्क रहेको छ । यस नतिजाको विश्लेषण गर्दा गाउँपालिकाले कुनैपनि सुचकमा पूर्णता हासिल गरेको देखिदैन, यद्यपि नतिजा राम्रो र सकारात्मक छ भन्न सकिन्छ । विद्यमान अवस्थाको राम्रो र कमजोर पक्षलाई विश्लेषण गर्दा गाउँपालिका लैससास नीति तर्जुमा र कार्यान्वयनमा बढी सम्बेदनशिल भएको देखियो । त्यसैगरी लैससासका दृष्टिकोण अनुसार कमजोर वर्गलाई उपलवध सेवा प्रवाह र त्यस्तो वर्गको मूलप्रवाहीकरणका लागि राम्रो प्रयासको थालनी भएको देखिन्छ । नीति नियम तर्जुमा भएर कार्यान्वयनमा सम्बेदनशिलता देखिए तापनि आवश्यक मात्रामा सेवा प्रवाह गर्न सक्ने मानव संसाधन नहुनु, भएको मानव संसाधनको क्षमता विकासमा आवश्यकता अनुसार पहल कदमी नहुनुले सेवा प्रवाहमा केही बाधा व्यवधानहरु उत्पन्न भएको छ भन्न सकिन्छ । त्यस्तै गरी सुशासन तथा उत्तरदायीत्व र संस्थागत व्यवस्थामा पनि तुलनात्मक रूपमा कम अंक आउँनुले पालिकाले मूलभुत विषयहरुमा कार्ययोजना बनाइ अझ थप र उल्लेखनीय प्रयासहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

मुख्य शिर्षकमा माकुरे जालो

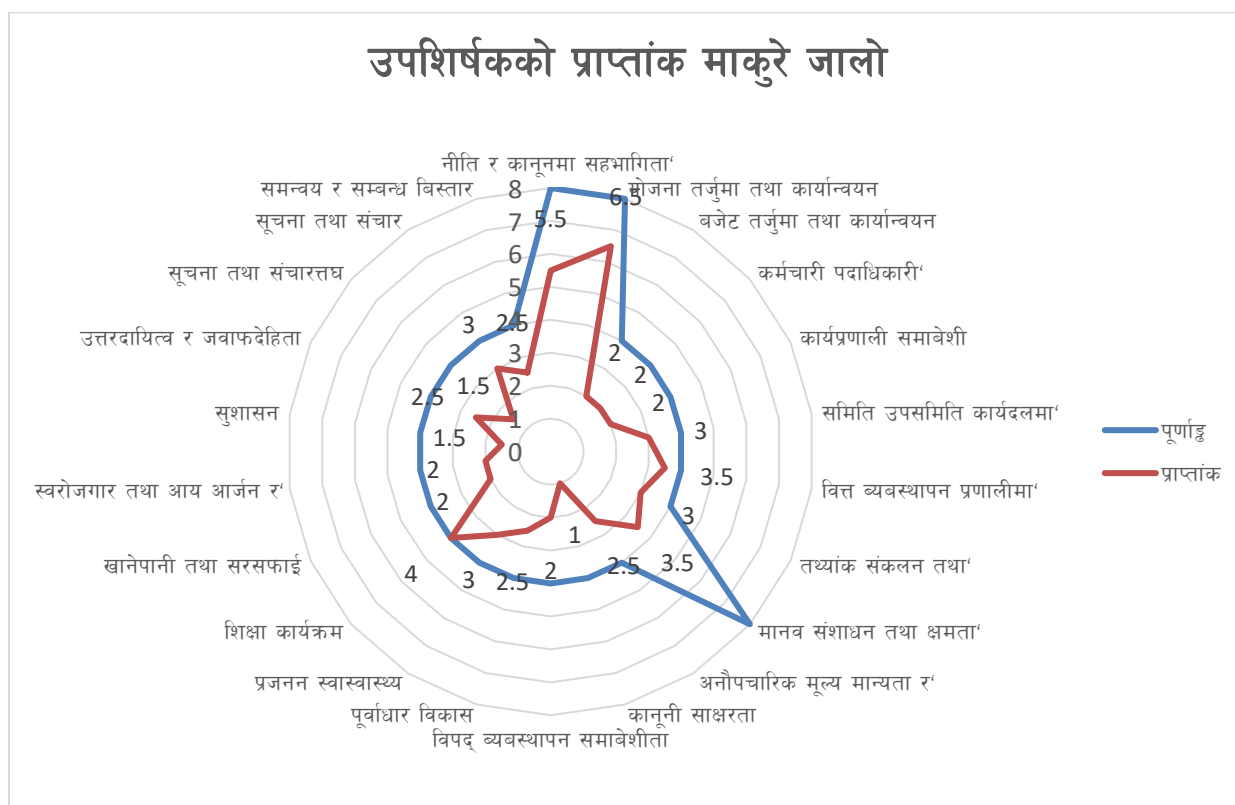

माथि उल्लेख गरिएको माकुरे जालो र स्तम्भ चित्रमा मूल पाँचवटा सुचकहरूको समग्र नतिजालाई प्रस्तुत गरिएको छ भने सोही प्रकृया पुरा गरी सम्पूर्ण सहभागीहरूका विच गहन छलफल र समिक्षा गरी यस गाउँपालिकाले लैससास का उद्देश्य पुरा हुनेगरी बनाएका नीति, योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्थालाई समेत आवश्यक कागजातको आधारमा मुल्यांकन गरी लैससास परीक्षणका उपसूचकहरूले प्राप्त गरेको प्राप्तांकलाई माकुरे जालोमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

जसमा पाँचवटा मुख्य शीर्षकका २२ वटा उपशीर्षकहरूलाई माकुराको जालोको आकारमा चित्र बनाईएको छ । २२ वटा उप शीर्षकहरू सबैका फरक फरक पुणाङ्क रहेको छ । पुणाङ्क ४ देखि ८ सम्मका उपशीर्षकहरू रहेका छन् ।

मूल विषयको नतिजा जुन माथि माकुरे जालो र स्तम्भ चित्रमा देखाइएको छ, उपशीर्षकहरूको नतिजा पनि त्यस्तै आएको छ । यसले गाउँपालिकाले लैससास सम्बन्धमा अझ धेरै प्रयासहरू गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

उपशिर्षकको प्राप्तांक माकुरे जालो

११. गाउँपालिका/नगरपालिकामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सबल पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

यस गाउँपालिकाको लैससास परिक्षण गर्दा विभिन्न विधि प्रकृयाहरु अबलम्बन गरिएको छ । लैससासमा गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्था पत्ता लगाउँन र अवस्थाको बारेमा सहभागि तथा गाउँपालिकाका सरोकारवालाहरुलाई अनुभुति गराउँन पालिकामा रहेका दस्तावेजहरुको अध्ययन, विभिन्न लक्षित समूह छलफल र अवस्था विश्लेषणको विधि अपनाइएको थियो । सबल पक्ष (S), कमजोर पक्ष (W), अवसरहरु (O) र बाधाहरु (T) -(SWOT) विश्लेषण समेत गरियो । विश्लेषणबाट प्राप्त नतिजालाई तलको तालिकामा खासगरी लैससासमा गाउँपालिकाको सबल पक्ष र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरु उल्लेख गरिएको छ ।

मुख्य शिर्षक	सबल पक्षहरु	कमजोर पक्ष	सुधारात्मक पक्षहरु	बाधा पक्ष
--------------	-------------	------------	--------------------	-----------

नीति, कानून तथा योजना	नीति तथा कानूनको मस्यौदा लैससासको तयार गर्दा कार्यदलको निर्माण गर्ने गरेको ।	कानून तथा नीति निर्माण गर्दा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणका हिसाबले लैंगिक रुपले बंचितकरणमा परेका समुदायलाई कम समावेश गर्ने गरेको ।	कानून तथा नीति निर्माण लैससास हिसाबले बंचितकरणमा परेका समुदायलाई समावेश गराउने ।	कानून, नीति तथा योजनामा सामाजिक रुपमा बंचितकरणमा परेकम समुदायलाई सहभागी गराउन गाह्रो भएको ।
	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने	नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त हुनेगरी लेखाजोखा गर्ने	नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा पहिले लैससासको हिसाबले सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको प्रत्यक्ष सहभागिताका आधारमा गराउन समस्या रहेको ।
	आवधिक योजना तथा वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैससासको विकासको लागि नीति, रणनीति र कार्यक्रमहरु समावेश गरिएको	वार्षिक योजनामा लैङ्गिक तथा सामाजिक रुपमा बहिस्करणमा परेका व्यक्ति र समुहको उत्थानका लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम तथा बजेटको कम व्यवस्था गरिएको ।	वार्षिक योजनामा लैङ्गिक तथा सामाजिक रुपमा बहिस्करणमा परेका व्यक्ति र समुहको उत्थानका लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम तथा थप बजेटको व्यवस्था गरि कार्यक्रमको सकारात्मक प्रभाव पार्न सकिने ।	नीति, कार्यक्रम बनाउदा दीर्घकालिन सोच राखेर बनाएको पाईदैन जसले गर्दा कार्यक्रमहरुको प्रभावकारीतामा कमी देखिन्छ ।
संस्थागत व्यवस्था	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने नगरेको	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट	

	सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने		सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्न	
		कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्नेरणनीति लिइएको छैन	कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, वर्गालिङ्ग र समुदायको समानपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिनुपर्ने ।	
	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति		
		योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको		
	गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र	कम हुने गरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी समानुपातिक तथा समान	जनसहभागिता का हुने गरेको ।

	कार्यगत सुभावहरुको कार्यान्वयन हुने गरे		सहभागिताको आधारमा गठन गर्ने ।	
		लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ घोषणा गरेको छ घोषणा गरेको तथा हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छैन	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ घोषणा गरेको छ घोषणा गरेको तथा हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाउनका लागि सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवालाहरुलाई सूसुचित गराई अगाडी बढाउन सकिने ।	सबै सरोकारवालाहरुले नियमित रुपमा बैठक संचालन गर्न समयमै उपस्थिति हुन ।
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरेको	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरेको तर कार्यान्वयनमा नआएको	लैगिक हिंसा,दुर्व्यबहार वा अन्य कुनू खाले हिंसाको गुनासो सुन्ने प्रणलीको व्यवस्थाका लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी तर कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने ।	आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गर्न ।
	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी कार्यक्रम भएको	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति कम रहेको ।	लैससास सम्बन्धि तालिम तथा कार्यक्रममा श्रोतव्यक्तिको व्यवस्थापन गरी सकारात्मक बिभेदको नीति लिई कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने	
	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाढवटा प्रतिवद्धताहरुका बारेमा	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका	औपचारिक कार्यक्रमलाई मात्र जोड दिने गरेको,अनुगनम,मुल

	स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ सोको लागि अभिमुखीकरण नगरिएकोछ	वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी भएपनि नारामा मात्र सिमित	वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूलाई अभिमुखीकरण मार्फत सूचित गराउनुपर्ने ।	यांकनका आधारमा कार्यक्रमहरू गर्ने नगरेको ।
	महिला तथा समावेशीका आधारमा जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेको	महिला तथा समावेशीका आधारमा जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीले कानूनहरूको अक्षरस पाला गर्नसकेको ।	महिला तथा समावेशीका आधारमा जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीले कानूनहरूको अक्षरस पाला गर्न कानून तथा कार्यविधि लाई क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने ।	समयमै कार्यक्रम हुन नसक्नु (सक्रिय सहभागिताको अभाव)
सेवा प्रवाह		गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनका लागि पालिकाले कार्यक्रम कार्यान्वयन का लागि प्राइभेट कम्पनिहरुहरुसंग वा स्थानीय सहकारीसंग वा सहकार्य गरी गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति बढाउन सक्ने ।	सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा खासै महत्व राखेको देखिदैन ।
	सिमित मात्रामा खानेपानीको व्यवस्थापन हुने गरेको	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा	खानेपानी जस्तो संबेदनहील क्षेत्रको

		सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन नगरेको	सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन काङ्क्रम तथा बजेट व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।	प्राथमिकीकरण कम हुने गरेको ।
शुसास न तथा उत्तरदा यी	विधिको शासन,समावेशी सहभागिताको लागि सरोकारवाला निकायहरुबीच कार्यगत संजालको निर्माण भएको ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच कार्यगत संयन्त्रसंजालका प्रतिनिधिहरुलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरु प्रदान नगरेको	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच कार्यगत संयन्त्रसंजालका प्रतिनिधिहरुलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरु प्रदान गर्नुपर्ने	सरोकारवालाहरुसं ग समन्वयको अभाव ।

१२. लैससास विकास कार्ययोजना

अवस्था सुधारका को लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समय अबधि	थप दायित्व	
	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
१. नीति कानून योजना (20) – प्राप्तांक - 14						
१.१. लैससास विभेद अन्त्य गर्न अलग्गै नीति र रणनीति बनाउने तथा लैससासको दृष्टिले दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक बनाउने	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	प्राप्राअ, प्रशासन शाखा	निरन्तरता	-	✓
१.२. वार्षिक कार्यक्रम बनाउदा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट(GRB) तर्जुमा प्रक्रिया नियमित रुपमा कार्यन्वयन गर्ने,	सामाजिक शाखा, योजना शाखा, आर्थिक शाखा	कार्यपालिका	प्राप्राअ, प्रशासन शाखा	निरन्तरता		✓
१.३. आवधिक योजना विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति तयार गर्ने,	योजना शाखा, सामाजिक शाखा	कार्यपालिका, न्यायिक समिति	प्राप्राअ, प्रशासन शाखा	निरन्तरता	✓	
१.४. स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त, विभिन्न राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय सन्धि लक्ष्य पूर्ति गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने ।	योजना शाखा	अध्यक्ष, कार्यपालिका	प्राप्राअ, प्रशासन शाखा, सामाजिक शाखा	निरन्तरता		✓
१.५. योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान	योजना शाखा, आर्थिक शाखा सामाजिक शाखा,	प्राप्राअ ,कार्यपालिका	प्राप्राअ, प्रशासन शाखा, सामाजिक शाखा		✓	

गरी सो अनुसार सबै कार्यक्रम तय गर्ने। समावेशी बजेट निर्माण एवं परिक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिने र सोको कार्यान्वयन						
२. संस्थागत व्यवस्था (२०) - प्राप्तांक -14						
२.१ गाउँपालिकाको कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिने र सो वमोजिम कार्यान्वयन गर्ने	प्रशासन शाखा, सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	प्रा.प्रा.अ,	आ.व. ०८०/८१	-	✓
२.२ लैससास को संजाल गठन गरिने	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	प्रा.प्रा.अ, सामाजिक शाखा	०८० असार मसान्त भित्र	-	✓
२.३ लैससास को अवधारणा सबै क्षेत्रमा लागु गरिने र यसको शिर्षक अन्तर्गत काम गरिने	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	प्रा.प्रा.अ, सामाजिक शाखा	निरन्तरता	✓	
२.४ गाउँपालिकामा स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था गर्ने लैङ्गिक विकास डेस्क र फोकल पर्सन छनौट गर्ने ।	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	प्रा.प्रा.अ, सामाजिक शाखा	आ.व. ०८० पौष		✓
२.५ वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरिने गरि खण्डिकृत सूचनारतथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	प्रा.प्रा.अ, सामाजिक शाखा, अनुगमन समिति	आ.व. ०८०/८१		✓
२.६ गाउँपालिकाको कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गर्ने।	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक शाखार लैससास शाखा	आ.व. ०८०/८१		✓
३. मानव संसोधन तथा क्षमता विकास (२०) - प्राप्तांक (१३.५)						

३.१. महिला तथा लक्षित वर्गलाई लक्षित गरि लोक सेवा आयोग को तयारी कक्षाहरु संचालन गरिने	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका, प्रशासन शाखा	सामाजिक शाखा , प्रशासन शाखा	आ.व. ०८०/८१		✓
३.२ लैससास को क्षमता विकास को लागि बजेट विनियोजन गरिने	लैससास शाखा ,	प्रशासन, कार्यपालिका	सामाजिक शाखा,	०८० असार मसान्त सम्म	-	✓
३.३ गाउँपालिकामा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु ९ प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि ० मा बजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भएको	सामाजिक शाखा , लैससास शाखा ,	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा , सामाजिक शाखा,	०८० असार मसान्त सम्म	-	✓
३.४ स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गरेको	सामाजिक शाखा , महिला विकास शाखा	गाउँ कार्यपालिका	सामाजिक शाखा	आ.व. ०८०/८१	✓	
३.५ महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा गाउँपालिका पदाधिकारी र कर्मचारीलाई जानकारी साथै सोको अभिमुखीकरण गरिने	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक शाखा	आ.व. ०८०/८१	-	✓
४. सेवा प्रवाह (२०) - प्राप्तांक १३.५						
४.१ स्तन पान कक्ष को व्यवस्था सबै वडा तथा कार्यलयमा गर्ने	सामाजिक शाखा, भौतिक पूर्वाधार	कार्यपालिका	सामाजिक शाखा, भौतिक पूर्वाधार	आ.व. ०८०/८१	-	✓
४.२ गाउँपालिकाको भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाक तथा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले	भौतिक पूर्वाधार, सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा,	आ.व. ०८०/८१	✓	

निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री र संवेदनशील संरचनाको प्रावधान र निर्माण गरिने						
४.३ ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू ९पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक०र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने	भौतिक पूर्वाधार, कृषि शाखा, सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	प्राप्राअ, सामाजिक शाखा, कृषि शाखा	आ.व. ०८०/८१	✓	
४.४ गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गरि सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिने	सामाजिक शाखा	गाउँ कार्यपालिका	प्राप्राअ, सामाजिक शाखा,	आ.व. ०८०/८१	-	✓
४.५ लैससासलाई मध्यनजर गरि सूचना प्रवाह गरिने	सामाजिक शाखा	गाउँ कार्यपालिका	लैससास शाखा,	आ.व. ०८०/८१	-	✓
४.६ स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सो बमोजिम सबै बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना गरिने	सामाजिक शाखा,		शिक्षा शाखा	आ.व. ०८०/८१		✓
५.सुशासन (२०) – प्राप्तांक -११						
५.१ लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण गरि कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गर्ने ।	सामाजिक शाखा	गाउँ कार्यपालिका	सामाजिक शाखा	आ.व. ०८०/८१	-	✓

५.२ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणका सबै विषयवस्तुलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गर्ने,	प्राप्ताअ, अनुगमन तथा मुल्यांकन समिति	गाउँपालिका	अनुगमन तथा मुल्यांकन समिति	आ.व. ०८०/८१	-	✓
५.३ महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका वेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने साथै संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने,	सामाजिक शाखा, महिला विकास शाखा	गाउँ कार्यपालिका	सामाजिक शाखा, महिला विकास शाखा	आ.व. ०८०/८१	-	✓

निष्कर्ष

यस गाँउपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्नका लागि प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट खटाईएका विषय विज्ञको सहयोगमा एक कार्यदल गठन गरे पश्चात परिक्षणका लागि आवश्यक तयारी सहित धेरै चरणहरूमा अध्ययन, छलफल तथा अन्तरक्रियाहरू सफलता पूर्वक सम्पन्न भएका थिए । कार्यदल र विज्ञको सहयोगमा नगरपालिकाका विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू तथा अन्य पदाधिकारीहरू संग छलफल गरी गाँउपालिकामा लैंगिक संवेदनशीलताको विषयलाई अध्ययन गरेको थियो । यसै क्रममा गाँउपालिकाको उपलब्ध नीति तथा कार्यक्रम लगायतका अन्य कार्यविधि एवं दस्तावेजहरू अध्ययन समेत गरिएको थियो । गाँउपालिकाबाट सञ्चालन भइरहेका योजनाहरूको उपभोक्ता समितिहरूमा लैंगिक संवेदनशीलता कार्यान्वयनको प्रभावकारितालाई लक्षित समुहमा छलफल गरि अध्ययन गरिएको थियो । लैससास परिक्षणलाई विभिन्न चरणमा सम्पन्न गरिएको थियो । लैससास परिक्षण पश्चात यो गाँउपालिकामा निम्नानुसारको अवस्था देखिन्छ ।

- यस गाँउपालिकाले अन्य शीर्षकहरूको तुलनामा निति कानून योजनाको क्षेत्रमा केहि उपलब्धी हासिल गरेको देखिन्छ ।
- सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने प्रयास भएतापनि समान र समावेशी सहभागिताको सवालमा अपेक्षित र आवश्यकिय निर्णय प्रत्रियामा कमजोरी देख्न सकिन्छ ।
- लैससास परिक्षणको विषयलाई गम्भिरतापूर्वक वा चासो दिएर परिक्षण कार्यमा जनप्रतिनिधिहरूको सहभागिता जनाउने सवालमा वा लैससासको विषयलाई महत्व दिने कुरामा पालिका का जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूमा थप सक्रियताको खाँचो रहेको छ ।
- समग्रमा लैससासको कार्यान्वयन प्रक्रिया र परिक्षणको विषय यस गाँउपालिकाको प्राथमिकता र चासोको रुपमा सुरुवात हुनु सकारात्मक पक्ष रहेको छ ।

सुझाव

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण निर्देशिकामा तोकिएका प्रावधानहरूको अधिनमा रहि गरिएको लैससास परिक्षण कार्यक्रमले यस गाँउपालिकामा विभिन्न चरणमा पालिकाका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू तथा सेवाग्राहीहरूको विचार तथा राय लिएको थियो । यो आफैमा सकारात्मक सुरुवात पनि हो । तथापी केहि कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरू कार्यक्रममा सहभागी हुन सकेनन् । आगामी वर्ष लैससास परिक्षण गर्दा खेरी सवै कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको अनिवार्य उपस्थिति तथा सहभागिता गराउन आवश्यक देखिन्छ । यसका अतिरिक्त गाँउपालिकाको लैससासको समग्र विषय तथा कार्यान्वयनको सन्दर्भमा केहि निम्न सुझावहरू दिनु उपयुक्त हुन्छ ।

- लैससास कार्यान्वयनको लागि लैससास परिक्षण निर्देशिका २०७८ अनुसार बनेको समितिले निरन्तर रुपमा निति तथा कार्यक्रम निर्माण, कार्यान्वयन तथा अनुगमन र मुल्याङ्कन प्रक्रिया र प्रभाव मुल्याङ्कनसम्म काम गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- लैससास लक्षित सेवा प्रवाहका लागि पालिकामा हेल्पडेस्क स्थापना गर्नुपर्ने ।

- प्रत्येक वर्ष लैससास परिक्षण कार्य समयमै अनिवार्य गर्न गाउँपालिकाले समयतालिका तथा बजेट व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- यस वर्षको लैससास परिक्षणबाट देखा परेका कमजोर पक्ष तथा कम नतिजा प्राप्त शीर्षकहरु माथी समिक्षा गरेर आगामी वार्षिक तथा आवाधिक योजनामा समेट्नुपर्ने,
- परिक्षण पश्चात सुधार गर्नुपर्ने पक्षमाथी बनाईएको कार्य योजनालाई कार्यान्वयन गर्न विषेश नीति र बजेटको व्यवस्था गरी योजना कार्यान्वयन समिति बनाई अधि बढ्नुपर्ने । आदि

अनुसूची १: लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र उपसूचकले प्राप्त गरेका अङ्क

तालिका १: लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू											
नोट: मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा अंक पाउने अवस्था र सोको '०' र '०.५' , '१' प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।											
सिनं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचक को अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना र ०	नीति र कानूनमा समावेशिता सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका उपस्थिति
२				१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका

३			१.१.३	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भए । नभएको	०-१	१	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भएको	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश नभएको	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका
४			१.१.४	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरू छन । छैनन्स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरिएको	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका

५				१.१.५	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्नपर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ छैन	०-१	०.५	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्नपर्याप्त प्रावधान राखिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्ने खालका केही प्रावधानमात्र समावेश गरिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्नकुनै प्रावधान नराखिएको	स्वीकृत बार्षिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका
६				१.१.६	संघीयकानूनलेव्यवस्थागरेबमोजिम स्थानीयस्तरमामहिलातथावञ्चिती मापरेकोसमुदायमाथिहुनेहिंसारविभेदउपरसुनुवाईहुनेप्रवन्धमिलाएनमिलिएको	०-१	०.५	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहिअनुरूपकार्यान्वयनहुनेगरेको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुनेहिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको	स्वीकृत बार्षिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका
७				१.१.७	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे नरहेको	०-१	१	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज
८				१.१.८	स्थानीयतहकोनीतिमारेथानेरआप्रवासीकामदारतथाश्रमजीवीउपरहुनेविभेदरोक्नेप्रावधानहेनरहेको	०-१	०.५	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरुरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधानरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधाननरहेको	स्वीकृत बार्षिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरू समीक्षा प्रतिवेदन

९		योजना तर्जुमा तथाकार्य न्वयन	८	४.२.१	आवधिकयोजना र वार्षिक योजनात था कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावे शी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छैन	०-१	०.५	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि आँसिक रुपमा मात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति , कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	स्वीकृत वार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका
१०				४.२.२	गाउँपालिका नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे नगरेको	०-१	१	गाउँपालिका नगरपालिकाको स्रोत अ नुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति ले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समू हको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कू ल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छु ट्याउने गरेको	गाउँपालिका नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागि मात्र प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको	गाउँपालिका नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको	स्वीकृत वार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका
११				४.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षि त समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा त यार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरे नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्ती स्तरबाट आएका योजना कार्यकमहरूलाई समेटे	०-१	१	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरूले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको।	स्थानीय सरकारको योज ना तर्जुमा गर्दा भएका सह भागीहरूको सूची र फोटो , वडा स्तरबाट छनौट भएका योजना कारको

					नसमेटेकोपरीक्षण)						सूची, लक्षित समुहले छनौट गरेका कार्यक्रमको सूचि
१२				१.२.४	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बज्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए नभएको	०-१	१	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बज्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बज्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बज्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमा योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बज्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषय समावेश भएको छ छैन
१३				१.२.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए। नगरिएको तयारी प्रतिवेदन)	०-१	०.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन

१४				१.२.६	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनहुने गरे नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजनपनि गर्नेनगरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्नेकार्यक्रमहरू बजेट विनियोजनदस्तावेज
१५				१.२.७	स्थानीयतहकायोजनामहिला, बालबालिकातथापिछडिएकोवर्ग, क्षेत्ररसमुदायलाईप्रत्यक्षलाभपुग्नेगरी बनेनबनेको	०-१	०.५	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रूपमा प्रत्यक्ष लाभर केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीनबनेको	स्थानीय तहकायोजना दस्तावेज
१६				१.२.८	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता भए । नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए नदिएको	०-१	१	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता भएको , मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनका प्रावधानहरू र केही योजनाको नमूना अवलोकन
१७	बजेट तर्जुमा	४		१.२.९	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र	०-१	०.५	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी,	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरू

		तथाकार्या न्वयन		दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए नगरिएको			दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको	सँगको छलफल र परामर्श तथाविपन्नतास्तरीकर ण सम्बन्धी आवधिक दस्तावेज
१८			२.३.२	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए नगरिएको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणनियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणगर्न कहिले काहीँ बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणगर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु
१९			१.३.३	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए । नगरिएको	०-१	०.५	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेशभएपनि पर्याप्त नभएको	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेटव्यवस्था हुने नगरेको	स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका उपस्थिति
२०			१.३.४	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरुको लागि निश्चितप्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरुको हितका	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरुको लागि निश्चितप्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरुको हितका	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरुको लागि कहिले काहीँ बजेट	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरुको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरुको	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु

					कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिए नगरिएको बजेट तथा कार्यक्रम बीच भिडान)			कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको।	विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको।	हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको।	निर्णय पुस्तिका उपस्थिति
२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रूपमा (५० ५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ छैन	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रूपमा (५० ५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था।	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रूपमा (५० ५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कमिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रूपमा (५० ५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कमिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	कर्मचारी पदाधिकारीको नामावली। स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू उपस्थिति
२२				२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको छ छैन	०-१	०	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको अवस्था।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायमध्येबाट केही समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको अवस्था।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको छैन।	कर्मचारीहरूको पदपूर्ति कोसम्बन्धी नीति, अभ्यास, कानून र दस्तावेज।
२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू

					भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको नगरेको ?			भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको ।	सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज ।
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको नलिएको	०-१	०.५	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका उपस्थिति
२५		कार्यप्रणालीसमावेशी	४	२.२.१	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति छ छैन	०-१	०.५	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति नरहेको ।	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका
२६				२.२.२	स्थानीयसरकारमालैङ्गिकविकासहेर्नेईकाईकोव्यवस्थाछैनलैङ्गिकविकासडेस्कवालैङ्गिकसमानतातथा सामाजिकसमावेशीकरणकार्यान्वयनसमितिवायस्तैकुनैसंरचनाकोव्यव	०-१	१	स्थानीयसरकारमालैङ्गिकविकासहेर्नेईकाईकोव्यवस्थाहेकोलैङ्गिकविकासडेस्कवालैङ्गिकसमानतातथासामाजिकसमावेशीकरणकार्यान्वयनसमिति	स्थानीयसरकारमालैङ्गिकविकासहेर्नेईकाईकोव्यवस्थाहेकोलैङ्गिकविकासडेस्कवालैङ्गिकसमानतातथासामाजिकसमावेशीकरणकार्यान्वयनसमितिवायस्तैकुनैसंरचनाको	स्थानीयसरकारमालैङ्गिकविकासहेर्नेईकाईकोव्यवस्थाहेकोलैङ्गिकविकासडेस्कवालैङ्गिकसमानतातथासामाजिकसमावेशीकरणकार्यान्वयनसमिति	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु

					स्थाकार्यशर्तर्जिम्मेवारीकिटानसहि तगरिएनगरिएको)			तिवायस्तैकुनैसंरचनाकोव्यवस्थाकार्य शर्तर्जिम्मेवारीकिटानसहितरहेको)	व्यवस्थाकार्यशर्तर्जिम्मेवारीकिटा नसहितरहेको) तरकार्यान्वयनमानरहेको	तिवायस्तैकुनैसंरचनाकोव्यव स्थानगरिएको।	निर्णय पुस्तिका उपस्थिति
२७				३.२.३.३	स्थानीयसरकारबाटकार्यालयमाहुन सक्नेकुनैपनिप्रकारकोदुर्व्यवहार, भेदभावमहिलाहिंसा नियन्त्रणकोला गिआचारसंहिताबनाएरलागुगरिए कोछ्छैन	०-१	०.५	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको ।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको ।	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका
२८				३.२.३.४	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको	०-१	०	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको	योजना तर्जुमासमिति लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति सुझाव दिएको दस्तावेज बैठकको , उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका र वडास्तरमा गरेको अनुगमन प्रतिवेदन ।
२९		समिति, उपसमिति रकार्यदल	४	३.२.३.५	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा

		मा प्रतिनिधि त्व			समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहे नरहेको			समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहेको ।	वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा केहीकोमात्र प्रतिनिधित्व हुने गरेको।	वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था नरहेको ।	परेको समुदायबाट समावेशी प्रतिनिधित्व भएको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका ।
३०				२.३.२	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाए नपाएको	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाएको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति निर्णय पुस्तिकाको प्रति ।
३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू ।

३२				२.३.४	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन कहिले काहीँमात्र हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	स्वीकृत बाषिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका समिति, उपसमिति र कार्यदल नीतिगत र कार्यगत सुझावहरु र कार्यान्वयन समीक्षा
३३	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बाषिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको नगरिएको	०-१	१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बाषिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बाषिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयननभएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएको ।	स्वीकृत बाषिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका	
३४				२.४.२	के आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोछ उनीहरूको	०-१	१	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतरउनीहरूको आवश्यकता	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था तथाउनीहरूको आवश्यकता	स्वीकृत बाषिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्णय पुस्तिका

					आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएकोछ			भएकोतथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।	अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको।	अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको।	।
३५				२.४.३	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको छ सो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएकोछ	०-१	१	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तथासो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तरसो अनुसार कार्यक्रम पहिचाननगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेट तथा कार्यक्रम प्रवन्ध नै नभएको ।	स्वीकृत बार्षिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका खण्डित तथाङ्कनसहित को गाऊं प्रोफाईल।
३६				२.४.४	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचनाप्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे । नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू निर्णय पुस्तिका उपस्थिति

३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथाव्यवस्थापन	४	२.५.१.३ के स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना तथ्यांक संकलनतथा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ लिङ्ग र ,जात ,उमेर , आर्थिक स्थिति आदि)गाऊनगर प्रोफाईल)	०-१	१	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरकालिङ्ग ,उमेर , र आर्थिक स्थिति आदि ,जात) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचनातथ्याङ्क संकलनगर्ने गरेको र खण्डीकृत तथ्याङ्कको समय समयमा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरकालिङ्ग ,उमेर , र आर्थिक स्थिति ,जात आधारभूत खण्डिकृत सूचनातथ्याङ्क संकलनगरेको तर खण्डीकृत तथ्याङ्कको अध्यावधिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारलेआफ्नोक्षेत्रकासमुदाय स्तरकालिङ्ग उमेर , आदि स्थिति , आर्थिक र जात समावेशभएकोआधारभूतखण्डिकृतसूचनातथ्याङ्कसंकलनपनिनगरेको	महिला, पुरुष, बालबालिका, सबैजातजातिकालिङ्ग , उमेर , आदि स्थिति , आर्थिक र जात) खण्डिकृततथ्याङ्कसहितकोगाऊं प्रोफाईल।
३८				२.५.१.३ स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गर । नगरेको (गाऊं नगरप्रोफाईल)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको	स्थानीय स्तरका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना तथ्यांक र नक्साङ्कन सहितको गाऊंप्रोफाईल ।
३९				२.५.१.३ के स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीयपार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज ।

४०				२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरे । नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख ।
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथाक्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन भए नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए । नआएको ?	०-१	०	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिकतथासमावेशी विकासकोलागिक्षमता विकासकार्ययोजना , वार्षिक , लैससासमारकिताबब जेटगर्नेखर्चकार्यविधि।
४२				३.१.२	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वाछैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो वा थिएन	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको ।	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय सरकारकासबै पदाधिकारी कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय तहकापदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथापुरुषको सहभागी संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन।

४३				३.३.३	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ छैन	०-१	०.५	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको , महिलाका आवश्यकतापनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको ।	तालिममा समेटिएको विषयवस्तु, भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर, आवश्यकतामा आधारितभएको तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन ।
४४				३.३.४	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूप्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन छैनन् सो अनुसारको वजेटविनियोजन गरिएको छ छैन	०-१	०.५	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूरहेका र सो अनुसारको वजेटविनियोजन हुने गरेको ।	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूभएपनिसो अनुसारको वजेटविनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूर सो अनुसार वजेटविनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता विकाससम्बन्धी प्राबिधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण ।
४५				३.३.५	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन्	०-१	०.५	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिने तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम तथाकार्यक्रमलाई

					विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या)						कार्यान्वयन गर्न सक्ने विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण ।
४६				३.१.३	के स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ	०-१	०.५	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको ।	स्थानीयसरकारमा मानव विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्बन्धी जनशक्ति नहेको ।	स्थानीयसरकारको संगठन संरचना र कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण ।
४७				३.१.७	महिला रवन्वितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको (संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला रवन्वितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको ।	महिला रवन्वितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको ।	महिला रवन्वितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको ।	बार्षिक कार्यक्रम उपस्थिति विवरण ।
४८				३.१.८	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ सोको लागि अभिमुखीकरणगरेकोछ कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरणगरिएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको ।	बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवदताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका अभिमुखीकरण स्वीकृत बार्षिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका

											उपस्थितिकार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.२.३	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकालागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको ।	स्वीकृत वार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका उपस्थिति
५०				३.२.३	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ नगरपालिका घोषणा गरेको छ घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाइएको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यामा रहेको ।	स्वीकृत वार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका उपस्थिति
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकारहरूले संचालन गर्ने गरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको ।	स्वीकृत वार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका उपस्थिति

५२				के स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै)जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालन गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनहालसम्म नगरेको ।	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका उपस्थिति
५३		कानूनी साक्षरता	४	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये केही सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको	स्वीकृत बार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय पुस्तिका उपस्थिति

										बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको ।	
५४				३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख, प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा कुनैपनि अभिमुखीकरण नभएको ।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तु समेटि गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
५५				३.३.३	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन जस्तै: कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध	०-१	०.५	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम,	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल

				कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण)			विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारेनियमितरूपमाअनुशिक्षण हुने गरेको ।	यौनहिंसा विरुद्धका केही बिषयमा अभिमुखिकरण हुने गरेको ।	विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण नभएको ।	महिला, चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या
५६				महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट के उनीहरू लाभान्वित भएका छन् जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)	०-१	०.५	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका महिलाहरू सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका बिषयहरू मध्ये केहीमा महिलाहरूको सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन नभएको र यसले महिलाको कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रमहरूमा महिलाहरू सशक्त नभएको ।	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या

५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे नरहेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श हुने गरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान समेत रहेको।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका सिमित व्यक्ति सँग मात्र परामर्श लिने गरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने गरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विशेष राहतको प्रावधान समेत नरहेको।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधिको प्रति र निर्माणको क्रममा गरिएको परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति र सहभागिता विवरण।
५८				३.४.२	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको।	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन समूहका महिला र केही वञ्चितकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको।	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लिइएको लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क तथा राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची।	

					बालरअपाङ्गमैत्री / संबेदनशीलसंरचनाकोप्रावधानसहि तहुनेगरेनगरेको				निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको ।	दनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको	बालअपाङ्गमैत्री / संबेदनशील संरचनाकोडूइङ, प्रमा णभएकोडिजायन
६२				४.१.२	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपुर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ छैन	०-१	१	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपुर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपुर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरुमध्ये केहीको मात्रनिर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपुर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने नगरेको ।	स्थानीयतहका भवन, भौतिकपुर्वाधार तथासंरचनाहरु , शिक्षा, स्वास्थ्यरअन्य सामाजिकपूर्वा धारसम्बन्धीभव नरअन्यसंरचना हरूकाडूइङ , निर्मितरडिजाय न , कार्यसम्पन्नसंर चनाकोप्रतिवेद नहरु
६३				४.१.३	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा	०-१	०.५	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक

				महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने गरिएको छ । छैन			महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने गरेको ।	गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नुपर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिनेकुनै नीति नै नभएको र हालसम्म यस बिषयमा नसोचिएको ।	भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने नीति र स्वीकृत नक्साको प्रति ।
६४				स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे । नरहेको	०-१	०.५	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जल विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेका ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जल विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको ।	बार्षिक नीति,योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्णय उपस्थिति

६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए नभएको	०-१	०.५	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगा गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वयन गरिएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा गलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वयन केहीपनि नभएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।
६६				४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्षर समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ । छैन	०-१	०.५	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र पानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।
६७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरुसंचालन गरिएका छन्	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरुसंचालन गरिएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरु मात्र संचालन भएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष	सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरुको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स,

									कार्यक्रमहरूसंचालित नभएका	स्तनक्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थ्यशिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या ।
६८				४.२.४	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट भए । नभएको	०-१	१	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट विनियोजन नभएको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने चालु वर्षको कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गतवर्षको समीक्षा प्रतिवेदन ।
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.१	स्थानीयतहलेआफ्नोपालिकाभित्र काविद्यालयजानेउमेरकासबैबालबालिकालाईविद्यालयमाभर्नागराउनेप्रवन्धमिलाएनमिलाएको	०-१	१	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा

								भर्नागराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको ।	विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	भर्नागराउने निर्णय तथा यसको कार्यान्वयन प्रतिवेदन	
७०				४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निरपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निरपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका केही बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निरपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका कुनै बालबालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निरपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन प्रतिवेदन
७१				४.३.३	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित गर्ने भएकाले तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा, आदि)	०-१	1	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन भएका ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा,	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा	अध्ययन तथा विश्लेषण उपस्थिति प्रतिवेदन ।

					(कार्यक्रमसंख्यापटकतथासहभागी संख्या)				आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	कक्षाआदि कुनैपनि संचालन नभएको ।	
७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे नगरेको	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरु ।
७३		खानेपानी तथासरस फाइ	४	४.४.१	गाउँपालिका नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए नभएको	०-१	०.५	गाउँपालिका नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको ।	गाउँपालिका नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्थाभएको ।	गाउँपालिका नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको ।	योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रगति प्रतिवेदनहरु अनुगमन
७४				४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा केही वडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रगति प्रतिवेदनहरु अनुगमन

७५				३.४.२	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको	०-१	०.५	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट तथा कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रगति प्रतिवेदनहरू अनुगमन
७६				४.५.२	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको	०-१	०	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	कार्यक्रम सञ्चालन बजेट र प्रतिवेदन ।
७७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र	४	४.५.२	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार	०-१	१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत	स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक

		बजार व्यवस्थाप न			लिईमहिला तथा बज्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ छैन			लिईमहिला तथा बज्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको ।	लिईमहिला तथा बज्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक केही कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको तर र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयननभएको।	आधार लिईमहिला तथा बज्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राख्ने नगरिएको ।	कार्यकमको विषयवस्तु, बजेट तथा संख्या
७८				४.५.२	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बज्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे नगरेको कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बज्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बज्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बज्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रगति प्रतिवेदनहरूसं ख्या र उपस्थिति, स्वीकृत तथा कार्यक्रम
७९				४.५.३	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे नगरेको मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी सुचकाँक)	०-१	०.५	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गर्ने निर्णय र मनोनयन,

											नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी विवरण ।
८०				४.५.४	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए नभएको?	०-१	०	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम नभएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन ।
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी र कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णय ।

८२				५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए नल्याएको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
८३				५.१.३	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय भएपनि कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताका क्षेत्रमा कुनै कार्यक्रमतय नभएको तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको ।
८४				५.१.४	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको	०-१	०.५	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९

					प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ			प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गर्ने गरेको ।	प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको।	मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्नेकुनै कार्यक्रममा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको ।	महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्ने कार्यक्रममा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम संख्या, कार्यक्रम संचालन भएको संख्या र उपस्थिति ।
८५		उत्तरदायित्व रजवाफदेहिता	४	५.३.३	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे । नगरेको	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आकल झुकल केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गरेको प्रति र कार्यक्रमको उपस्थिति ।
८६				५.३.३	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण,	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण,

[illegible]

											सरकारबाट सम्बोधनको अभिलेख ।
८८				स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे पनि कार्यान्वयनमा आइनसकेको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको स्वीकृत आचार संहिता ।	
८९		सूचना तथा संचार	४	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरे नगरेको	०-१	१	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे पनि महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र गरेको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिकीकरण र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लक्षित कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिकगरेको अभिलेख ।	

९०				५.३.२	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे नगरेको	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचनाहरू स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गरेको विवरण ।
९१				५.३.३	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ	०-१	०	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी प्रवाहित सूचनाको प्रति ।
९२				५.३.४	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ आधार	०-१	०	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह भएपनि यसबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको आधार नभएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह नभएको र स्थानीय	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना,

					तथ्याँकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)					तहका कार्यक्रमबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्याँक वा अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३		अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	५.४.१	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ	०-१	०.५	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले केहीमात्र लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिएको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन ।
९४				५.४.२	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिन्छ	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवाला लाई पुगेको लाभ, असर र

											प्रभावविश्लेषण भएको प्रतिवेदन ।
९५				५.४.३	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल गर्नेगरेका छ	०-१	१	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन ।
९६				५.४.४	के अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ	०-१	१	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका केही पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण ।

९७		समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	५.५.२	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका केही नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रगति प्रतिवेदनहरु
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरे नगरेको	०-१	१	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको ।	योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रगति प्रतिवेदनहरु
९९				५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्रसंजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे । नगरेको	०-१	०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्रसंजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्रसंजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम दिने कार्यक्रम रहे को।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र ९संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने नगरे ।	क्षमता विकास तालिम, कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति ।

१००				५.५.४	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे नगरेको	०-१	०.५	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नगरेको ।	प्रगति प्रतिवेदनहरु स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र बजेट ।
-----	--	--	--	-------	--	-----	-----	---	---	--	--

अनुसूची २: कार्यशालाको फोटोहरु

माथागढी गाउँपालिकाको कार्यशाला फोटोहरु

